

παρά να διαλέξεις απ' όλους τοὺς σταιυροὺς ὑποιο-
νε σοῦ ἀρέσει.»

Ψάχνοντας σταματοῦς' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἀναποφάσι-
στος σκεδόν, ἀπὸ τὸν ἕνα γύριζε σταιυρὸ στὸν ἄλλο
γιὰ νᾶβρει τὸ πιὸ ταιριαστό του φόρτωμα. Ἐκεῖνος
ὁ σταιυρὸς τοῦ ἔπεφτε πολὺ βαρὺς, αὐτὸς πολὺ με-
γάλος· αὐτὸς ἐκεῖ ὄχι τόσο μεγάλος καὶ βαρὺς, μὰ
μὲ τὶς κοφτερές του ἄκρες πόσο πιὸ δυνατὰ τοὺς ὤ-
μους πίεζε. Κεῖνος κεῖ πέρα ἀχτιδοβολοῦσε μιὰ λάμ-
ψη χρυσαφιοῦ ποὺ θάμπωνε τὸ μάτι καὶ τὸν τρα-
βοῦσε νὰ μὴν τὸν ἀφίσει μὲ τὴ μαγεμένη ὕψη του
πρὶν νὰ τὸν ἔχει ἀκόμα δοκιμάσει ὅμως φυσικὰ
στὴ λιμπρότητα ἰσοζυγιάζονταν καὶ τὸ βάρος. Ἔ-
τσι τὸν ἕνα σήκωνε, τὸν ἄλλον ἔπιανε, δὲν εὑρίσκει
κανένα ποὺ νὰ τοῦ πηγαίνει κανέναν, μὰ κανέναν δὲ
φαινότανε γιὰ νὰ τοῦ κάνει κι ὥστόσο εἶχε μετρήσει
ὅλους τοὺς σταιυροὺς — χαμένος κόπος! Τί νὰ κά-
μει; Νὰ τοὺς ξαναμετρήσει δεύτερη φορὰ.

Καὶ τώρα νά, ἕνας σταιυρὸς ποὺ πρῶτα δὲν τὸν
εἶχε προσέξει, ἕνας σταιυρὸς ποὺ τοῦ φαινότανε πιὸ
ὑποφερτός· κ' ἐκεῖ σταμάτησ' ἐπὶ τέλους. Εἶταν ἕνα
ἀπλὸ μαρτυρικὸ ξύλο, ὅχι καὶ ἀλαφρό, μὰ ἀκριβῶς
ὥπως τοῦ πηγάνει, ὅσομποροῦσε νὰ βαστᾷ σὲ δι-
καιὴ ἀναλογία μὲ τὴ δύναμή του. Ξανάσανε, καί,
«Κύριε—ἔρηξε μιὰ φωνή — ἂν εὐδοκεῖς, ἂν εἶν' ὁ
σταυρὸς αὐτὸς δικός μου!» Καὶ γύρισε νὰ τονὲ με-
τρήσει ἀποπάνου ἔως κάτω μὲ τὸ μάτι του — καὶ
εἶδε! Εἶταν ὁ ἴδιος ὁ σταιυρὸς ποὺ ἔφερον ἄλλοτε
μὲ τὸ στιαιὸ γογγύζοντας. Μ' ἀγάπη τώρα τονὲ φόρ-
τωσε στὸν ὄμο του καὶ πιά παράπονο δὲ βγήκε ἀπὸ
τὰ χεῖλη του, πικρὰ τὸν Κύριο δόξαζε τὸ δρόμο του
τραβώντας.

Πάτρα

ΜΥΡΙΕΛΛΑ

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

(Ἀπὸ τὸ Λεύκωμα τῆς Μυριέλλας—Μοιρίτας)

Σωπάτε, τί τὸ δέντρο, μπορεῖ καὶ νὰ ξυτηήσῃ . . .
Τώρα ποὺ τὸ σκοτάδι κυλάει παντοῦ στὴ φύση,
θάρροτον γιὰ νὰ κουρνιάσουν κοπάδι χελιδόνια
κι ὅσες φτεροῦνες θάναι δὲ θύξη τόσα κλώνια.
Γέρικο εἶναι πλατάνι χρυσὸ ἀπὸ τὰ λιοπύρια.
Κι ἀπάνου στὸ κορμί του μὲ χίλια σκαλιστήρια
τὸ ξεραμένο φλοῦδι τὸχουν βαθιὰ γραμμένο.
Κι ἂν εἶταν στὸν καιρὸ του πλατὶ, γερό, θρεμένο,
τὰ ἐρωτικά ζευγάρια δὲν τὸχουν λησμονήσει.
Σωπάτε, τί τὸ δέντρο μπορεῖ καὶ νὰ ξυτηήσῃ . . .
Κ' ἐγὼ θέλω νὰ γείρω καὶ στ' ἀνιχνὰ νὰ ὑπνώσω
κάτω ἀπ' τὴ μιάγια ἀπόψε τὴ νύχτα καὶ τὴ δρόσο,
κι ὥσπου ἡ αὐγὴ νὰ σκάσῃ γλυκὰ θὰ νοιώθω ἐντός μου
πλαῖ στῶν πουλιῶν τοὺς ἔπνοους νὰ κλώθεται ὁ δικός μου.

(Leo Larguier)

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

«ΟΧΙ» ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΜΗΝ

Κάποιος μου φίλος μοῦστειλε ἕνα χαρτάκι ψα-
λιδισμένο ἀπὸ τὰ «Παναθηναῖα», μὲ ἄρθρο ἐπιγρα-
φόμενο «Αὐτοὶ ποὺ φεύγουν—Γαδριὴλ Βυζαντινὲς»,
καὶ μὲ ὑπογραφή Β. Σ. Διαδάζοντάς το αὐτὸ τὸ
ἄρθρο βρήκα πῶς ὁ Βυζαντινὸς εἶχε τόσο λαμπρὰ
προτερήματα, ποὺ δὲ μοῦ φάνηκε νὰ πῆγε τοῦ κά-
κου ὁ ἀληθινὰ δεσποτάδικος Ἐπικύδειος τοῦ κ. Βή-
τα Σίγμα. Ὅμως φαίνεται νὰ εἶχε κ' ἕνα ψεγάδι ὁ
μακαρίτης, ποὺ τοῦπεφτε δηλαδὴ σὰ δύσκολο νὰ πῇ
«Ὅχι»· ψεγάδι ἔμως ἀγγελικὸ κι αὐτὸ κάπως, ἐ-
πειδὴ δὲν ἔλεγε «Ὅχι» ἀπὸ τὴν πολλή του τὴν κα-
λοσύνη.

Ὁ φίλος ποὺ μοῦστειλε αὐτὸ τὸ ἄρθρο μοῦγρα-
ψε μερικὰ κάμπους τσουχερὰ λόγια γιὰ μιὰ τόσο
μαλακὴ κρίση στὴ διαγωγή ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ τὸ
κάτω κάτω τσαλαπάτησε τοὺς νόμους τοῦ τόπου του
κι ἔλων τῶν τόπων, καὶ ποὺ πολὺ φιλικώτερα βέ-
βαια θάτανε νὰ μὴν ἔλεγε τίποτε· ὁ κ. Βήτα Σίγ-
μας γιὰ τὸ χαρακτήρα του, μόνε νάφηση τὸν ἀν-
θρώπο νὰ ξεχαστῇ, καὶ νὰ κοιτάξῃ μήπως καὶ ξε-
τρυπώσῃ ἄλλους πιὸ ἀκέρειους καὶ πιὸ δυνατοὺς χα-
ρακτήρες γιὰ τὰ καλλίτερα μελλούμενα ποὺ ἀρχί-
σαμε κ' ἐλπίζουμε ὅλοι μας τώρα καὶ λίγον καρό.

Δὲ μοῦ φαίνεται σωστὸ νὰ ξαναφέρω ἐδῶ τὰ
τσουχερὰ ἐκεῖνα λόγια τοῦ φίλου μου. Ὁ Βυζαν-
τινὸς ἀπέθανε, καὶ τοὺς πεθαμμένους εἶναι πάντα
φρόνιμο νὰ τοὺς ἀφίνουμε ἡσυχούς, ἀφοῦ δὲν μπο-
ροῦνε μήτε νὰ μᾶς ἀποκριθοῦνε.

Μᾶς παρουσιάζεται ὅμως λαμπρὴ εὐκαιρία νὰ
συχαραῖμε τὸν κ. Βήτα Σίγμα, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν
καὶ τὰ «Παναθηναῖα», ποὺ μᾶς βρήκανε ἕναν τό-
σον ὠραῖο, τόσο νόστιμο, καὶ τόσο ψυχολογικὸ ὀρι-
σμὸ τῆς ἡθικῆς ἀδυναμίας ποὺ σὲ τόπους ποὺ δὲν
πολλοσκαμπάζουνε ἀπὸ «εὐρητισμούς», ἢ ἐνομάζε-
ται ἀχαρακτηριστὰ, ἢ καὶ στολιζέται μ' ἄλλα πιὸ
σφανταχτερὰ ἐνόματα. Ἐμεῖς τώρα σῶναι νὰ ποῦμε
πῶς δὲν μπορεῖ νὰ πῇ «Ὅχι» ὁ Τάδε· κι ἀμέσως
καταλαβαίνει ὁ ἄλλος πῶς μήτε στὸν κόσμον μήτε
στὸν ἑαυτὸ του δὲν μπορεῖ νὰ πῇ «Ὅχι» ὁ Τάδε,
καὶ λαβαίνει τὰ μέτρα του. Ἔτσι μὲ τὸν καιρὸ κ' ἡ
Ἀστυνομία θὰ κολιναῖ τοιχοκολλήματα, «Προσέχε-
τε ἀπ' ὅσους δὲν μποροῦνε νὰ ποῦνε Ὅχι», γιὰ
νὰ προφυλάγεται τὸ Κοινό.

Καὶ νὰ δεῖτε ποὺ ἡ μυριόχαρη αὐτὴ περίφραση
δὲν ἐφαρμόζεται μονάχα σὲ πράξεις ποὺ τις καταδι-
κάζει ὁ Νόμος, παρὰ καὶ σὲ κάθε λογῆς ἀδυναμίας
ποὺ βόσκουν ἔξω ἀπὸ τοῦ Νόμου τὴν περιφέρειαν.
Μποροῦμε ἀξάφνα νὰ τὴν ποῦμε γιὰ ὅσους ἔχουνε

τήν κλίση νὰ παραπίνονε ἢ καὶ νὰ παρατρῶνε. Μὰ τέλος δὲν ἔχει ὁ ἑλαιοπικρὸς αὐτὸς ὄρος. Ἀληθινὸ ἀριστούργημα. Ἀγγίζει ὅχι μόνον τὴν λεγόμενὴν **καίσις**, μὰ καὶ ὅλα τὰ πέραντα ροσίσια τῆς Ἀκροσίας καὶ τῆς Ἀνοσίας. Ὡστε ἂν εἶχαμε βρεξὶν νὰ ξετυλίξουμε λίγο ἀκόμη τὴ σημανσία του, θὰ βρίσκαμε ἴσως πῶς μήτε ἔδωκε τοῦ ὁ κ. Βῆτα Σίγματος δὲ θὰ μπορούσε νὰ πῇ «Ὁχι». Αὐτὸ ἔμως πάλι θὰ μᾶς ἔφερνε σ' ἄλλο ὅχι πολὺ κολακευτικὸ συμπέρασμα γὰρ τὰ ἴδια τὰ «Παναθήναια», ποῦ θὰ φαινότανε σὺν ἀσέβεια πρὸς τέτοιον γυαλιστερό χαρτί, ὥστε ἂς σταματήσῃ ὡς ἐδῶ τὸ ξετύλιγμα.

* * *

Εἶναι ἀστείον, εἶναι ἔμως καὶ θλιβερό. Τόσο θλιβερό, ποῦ σὲ κυριεῖται ἀπελπισία. Νὰ πιάνουμε καὶ νὰ ξηγοῦμε τὴν Τιμὴν, τὴν Ἀρετὴν, (ἀφίνουμε τώρα ἔξω τὴν καινὴ φρόνησιν) τόσο λαφύριον καὶ τόσο ἀκριβὲς, ποῦ νὰ τὴ σιχρῶς με τοὺς ἀντίπαδούς της. Τάχα δὲν τὸ λέει ὁ κ. Βῆτα Σίγματος; Ἀπὸ τὴν πολυλίαν τὴν **καλοσύνην**, λέει, δὲν μπορούσε ὁ Βυζαντινὸς νὰ πῇ «Ὁχι». Μὰ παραστίνεται λοιπὸν ἡ Καλοσύνη σὺν εἶδος ξεκουτιασμένη Κεράτσα, δίχως θέλησιν, δίχως δύναμιν. Εἶναι ἡ Καλοσύνη τῆς τύχης. Δὲν εἶναι γέννημα νοῦ καὶ ἀγώνια. Εἶναι ἐνὸς τυφλοῦ καὶ ἀκράτητου ρεματιοῦ καλοσύνη. Μπορεῖ νὰ ποτίζῃ τὴ γῆν, μὰ μπορεῖ καὶ νὰ συνεπαίρνῃ τὴ τύχην στὸ δρόμον του καὶ νὰ τὴ κατεδάξῃ στὰ πέλαγα.

Κι αὐτὰ ὅλα, ἐπειδὴ τί πάει νὰ πῇ σοβαρὴ ἀντίληψιν τῆς ζωῆς δὲν τὸ χώρεσε ἀκόμα ὁ νοῦς μας. Οἱ Βῆτα-Σίγμαδες τῆς ἐποχῆς μας δὲν πολυσκοπεύονται ἀκόμα γὰρ τέτοια πράγματα. Τοὺς σώναι τοὺς φίλους ποῦ ἤξερε ἕνας καλλήγας τοὺς νὰ μιλάῃ σὺν ἀγγελὸς γὰρ τάχα λογικά. Ἄν εἴτανε ἀλήθεια **ἄντρας** ἢ ὅχι, μήτε τὸ ρωτοῦνε.

Εἶναι λυπηρὰ δὲ αὐτὰ, πολὺ λυπηρὰ, ἐπειδὴ ἐνόςω δὲ στεκοῦμαστε νὰ ρωτοῦμε ποῖός εἶναι ἀληθινὸς ἄντρας καὶ ποῖός δὲν εἶναι, μήτε σαράντα Βενιζέλοι δὲ θὰ μᾶς βγάλουν ἀπὸ τὴ λάσπη.

Α. Ε.

Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Τοῦ ΜΑΝΟΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Δὲν εἶν' τοῦ ἀγέρου φύσημα ποὺ νὰ μὴ τὴν ταράξει τὴν καλαμὴν τὴν ὀρειανὴ τοῦ τὴν καρδιά μου μοιάζει. Κι ἂν κόποτε τὴ μόλεψε τοῦ Σάτρου τοῦ χέρι φλογερὰ γλυκολάλητη γροικιῶν μεσ' σπᾶγερὶ σκουρπίζοντας γλυκύτατους ἀχούς ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ μεσ' στὴν πλίσιν φάνηκε σὺν ἑνὶ πό τὰ μάγια. Δὲν εἶναι τραγουδιοῦ σκαπὸς ποῦ νὰ μὴ τὴν ταράξει καὶ τὴ δική μου τὴν καρδιά ποῦ μιὰ φλογερὰ μοιάζει.

1911

ΧΡ. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΑΙΕΤΕ

Στὴν Πάτρα παίχτηκε δὴ καὶ λίγες μέρες με μοναδικὴ ἐπιτυχίαν ἀπὸ τὸ θῖασο τῆς Κυβέλης τὸ δραματικὸν τοῦ κ. Ταγκόπουλου «Στὴν ὁξώπορτα» ἀρεσὰν πολὺ. Ἀπὸ τὸν ἴδιον θῖασον εἶχε παιχθεῖ τελευταῖα καὶ στὴν Ἀλεξάνδρεια.

— Βγῆκε ὁ πρῶτος ἀριθμὸς («Ἰανουάριος 1911») ἀπὸ τὸ «Δελτίον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» με διαφόρῃ ἀρεθὰ καὶ πληροφορίας σχετικὰ πάντα με τὸ σκοπὸν του. Τὰ περιεχόμενά του εἶναι: Προκαταρκτικὴ ἐργασία τοῦ Ὁμίλου—Σὲ εἰδικούς καὶ μὴ—Τὸ πρότερον Δημ. Σχολεῖον καὶ οἱ ἐπιχειρήσεις του (Α. Δελμούζου)—Πῶς πρέπει νὰ ἐννοηθῇ καὶ ποῖαν μέθοδον νὰκολουθήσῃ ἡ μεταρρυθμιστικὴ μας κίνησις (Δ. Μπούτουρας)—Κατάλογος βιβλίων σχετικῶν με τὸ Ἐκπαιδ. καὶ γλωσσικὸ ζήτημα — Ἀναγκασία δόλωση Ἐκπ. Ὁμίλου.

Τὰ γραφεῖα τῆς «Φοιτ. Συντροφιάς» μεταφερθῆκαμε στὴν ὁδὸν Σταδίου ἀριθ. 16. δεύτερον πάτωμα, καὶ θῶναι ἀνοιχτὸ καθμέρῃ τὸ πρωτὶ 11—12 καὶ τὸ δεῖλν 3—4.

— Τὴν Τρίτη (25 τοῦ Ἰανουαρίου, σὺν ὁ τὸ βράδι) ἔρχομε στὸ Ὁδεῖον τὸ δεύτερον κοντσέρτο τοῦ Καλομοίρη μας, ποῦ θὰ τὸ συντρέξουν οἱ κυρίως Χαρίζεσθαι Καλομοίρη, Νίνα Φωκά καὶ ὁ κ. Κ. Βακαρέλης, μαζί με κόρον ἀπὸ μαθητὲς τῆς κ. Φωκά.

— Νὰ καὶ τὸ πρόγραμμα: 1.) Σονάτα πιάνου (ἐκ τοῦ Καλομοίρη) α) γοργὰ καὶ με δύναμιν. β) Τραγουδιστὰς, γ) γ) σὰ μενουέτο καὶ δ) γοργὰ καὶ με χάριν. 2. Θὺ τραγουδιστοὶν ἀπὸ τὸν κ. Βακαρέλη α) Ἡ Βαγιαδέρα. β) οἱ δύο διαλαληταὶ καὶ γ) Ἐγὼ ἔμει με Πασαῖ γενιά. 3. (ἀπὸ τὸ κόρον) α) Γυὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα καὶ β) Ὁ νέος στρατιώτης (με στίχους τοῦ Θανάση Κατράκην). Μέρους δευτέρου 4) Προελόντων καὶ διπλὴ φωνή (γὰρ δύο πιάνο), 5. (ἀπὸ τὴν κ. Φωκά) α) Ἡ Κατάρτα, β) Νά, λάμπει ὁ ἥλιος πάλιν, γ) Μισογυνία, 6. (γὰρ πιάνο ἀπὸ τὸ συνθέτη) α) Νυχταλίκον, β) 2η Μπαλάντα καὶ γ) Φανταστικὸς χορὸς.

— Καὶ γὰρ νὰ γελᾶστε λίγο, κρινόντας ἡ «Μοντὲν τοῦ Σέλαος» (ὁ κ. Σπύρος Γιαννόπουλος, δηλ.) τὸ κοντσέρτο ποῦδωσε ὁ Καλομοίρης στὴν Πάτρα, βρίσκει πῶς ὁ ἔρμος ὁ Καλομοίρης δὲν ἔχει οὔτε νότα δική του, μὰ ἔχει καταληστέσει τὸ Σοπέν, τὸ Σορμπιέρ, τὸ Χάινδ καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ξένους μουσικοὺς ποῦδανε νὰ διαβάσει σὲ κανένα ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ τὰ ὀνόματά τους ὁ κ. Μοντενσπύρος Γιαννόπουλος.

— Ἐνὺς νέος σοφός, ὁ κ. Μπούτουρας, τύπωσε στὴν Ἀφρική γεωγραφικὰ μιὰ γλωσσολογικὴ μελέτη του, Ein Kapitel der historischen Grammatik der griechischen Sprache, ποῦ κοντὰ σὲ ἄλλα γράφει πῶς ὅσο ἀγωνίζοντα, γὰρ τὴ δημοτικὴν γλῶσσαν τὸ πᾶντον γὰρ ρεζιλίαν, πῶς εἶναι ἀνεπιδεικνύμεν, γὰρ ἐπειδὴ τὴν Ἑλλάδα ν' ἀφίσει τὰ ἐθνικά της ὄνειρα, πῶς με τὸ ἀντιεπισημονικὸν τους δηλητηρίον γυροφέρουν τὴν παράδοσιν, πῶς αὐτὰ ποῦ ζητοῦνε δὲν εἶναι δυνατὰ, καὶ πῶς τὸ γλωσσικὸν μας ζήτημα δὲν ἔχει καμιά σπουδαιότητα.

— Ἀπ' αὐτὰ φαίνεται πῶς ὁ κ. Μπούτουρας εἶναι πολὺ σοβαρὸς καὶ ἀξιόλογος, ἀληθινὸς νέος, πολὺ μελετημένος, καὶ ἀξίος διάδοχος τοῦ μακαρίτη Μιστριώτη.